
Recension Teater

Mandatet

Storbritannien kommer inte undan ansvar

Jan Ärfström och Anna Maria Käll delar upp världen. Foto: Henrik Dahl

Teater Tribunalen spelar "Mandatet" som handlar om förspelet till dagens konflikter i och runt Israel. Det är en partsinlaga som kan väcka diskussion.

Lars Ring

Publicerad 10:43

Mandatet

Teater

Regi: Henrik Dahl

Medverkande: Jan Ärfström, Anna Maria Käll m fl

Var: Teater Tribunalen

Text: Jan Käll samt texter av Bernt Hermele och Sanna Löfgren

Scenografi, ljus: Jonatan Winbo. Ljud m m: Magnus Lindberg

Kolonialismen har under århundraden skapat närmast oläckbara ärr. Det sätt på vilket europeiska länder kom att dela upp världen fick följder som ekar genom tiden.

Teater Tribunalen har målat sin scen som en världskarta, uppå vilken två utsökt brittiska diplomater, artigt och välartikulerat, dricker drinkar och konverserar om världsläget och om hur man ska förhålla sig till turkar, fransmän och dessa araber som bebor Mellanöstern. En linjal finns på scenen, liksom kriterier. Världen ska delas.

Jan Käll har undersökt rötterna till kriget runt Palestina/Israel. Pjäsen "Mandatet" är en 90 minuter lång anklagelseakt mot Storbritannien och dess sätt att hantera "sin" del av vad som först kallades protektorat, sedan mandat och som 1948 via FN-beslut blev staten Israel och sedan dess varit en ständig krigszon. Det är en historia om svek, dubbla budskap och försök till lösningar på flyktingströmmar från ryska pogromer och nazisternas härjningar. Ett sekel av utrikespolitiskt våld.

Historien är aldrig statisk, eller oomkullrunkelig – den tolkas om, ses ur olika perspektiv och politiska grunder. Jag, som teaterrecensent, kan inte ta ställning till hur Käll skildrar skeendet från det att enskilda sionister köper palestinsk jordbruksmark till hur världen hanterar de judiska överlevarna efter Hitler – eller vad som sker bakom kulisserna. Likheterna med konflikterna runt, och delningen av, såväl Tyskland som Korea är tydliga.

Käll berättar med nedslag vissa år hur den judiska befolkningen växer, flyttar palestinier och hur 1948 en befolkningsmässig judisk minoritet tar över den största delen av landet. Pjäsen slutar där. Dagsläget är känt.

Jan Ärfström och Anna Maria Käll som engelska diplomater. Foto: Henrik Dahl

”Mandatet” varken är, eller vill vara, en opartisk pjäs. Om än texten är faktsäckad med siffror, procentantal och namn på engelska utrikesministrar så är dramat ändå buret av en indignation inför oförmågan till lösningar och sättet att med Storbritanniens bästa för ögonen blint iaktta hur konflikter växer fram och ökar. Käll menar dessutom att enskilda länders röster vad gäller FN-beslutet om staten Israel var ett resultat av ekonomiska, konspiratoriska påtryckningar från USA.

Det som definitivt gör iscensättningen till en partsinlaga är hur regin ständigt interfolierar berättelser från [Bernt Hermeles](#) bok ”Nakba. Katastrof inför våra ögon” från 2023, där *nakba* på arabiska betyder just katastrof. En trio palestinska, kvinnliga flyktingar – olika personer för varje föreställning – läser texter från olika tider om etnisk rensning, om hur man förs till läger eller blir bestulen på mark. Om hur en först fredlig samexistens övergår till våld, till hat som piskas upp mer och mer. Starka, emotionella skildringar.

Skådespelarna Jan Ärfström och Anna Maria Käll spelar engelska diplomater och byter frack med kyligt lugn medan världen brinner. Spelstilen är avmått och ironisk, nästan brechtianskt pedagogisk vad gäller förhållandet mellan empati och geografiskt avstånd.

Olika människor och grupper ser säkert helt olika på vad Käll och ensemblen påstår. Jag kan inte vidimera dessa vittnesmål. Ändå kan dessa 90 minuter bli ett slags utgångspunkt för en diskussion och ett försök till en beskrivning av hur historien skriver nuet.

NYHETSREV

Signa upp mig

Missa aldrig något du följer

Få den gångna veckans artiklar från ämnen och skribenter du följer i din inkorg på söndagar.

Lars Ring
